

آوتیس میکائیلیان (سلطانزاده) در سال ۱۸۸۹ میلادی در خانواده‌ای از اراخه شهر مراغه بدنیا آمد و در سال ۱۹۱۲ به حزب سوسیال - دموکرات کارگری روسیه (گروه بلشویک) پیوست و از فعالین مهم آن شد وی در اواخر ۱۹۱۹ به عضویت حزب "عدالت" در آمد و از مبتکرین تشکیل حزب کمونیست ایران و شرکت کننده فعال نخستین کنگره آن در شهر انزلی (پهلوی کنونی) بود و بعنوان نماینده این حزب در کنگره دوم بین الملل کمونیست شرکت جست. در این کنگره سلطانزاده در کمیسیونهای ارضی و مساله مستعمراتی و ملی شرکت داشت و به نمایندگی احزاب کمونیست خاور نزدیک به عضویت کمیته اجرائی بین الملل کمونیست (کابک) انتخاب شد و در این سمت تا کنگره سوم انجام وظیفه کرد.

در سال ۱۹۲۰ پس از شرکت در کنگره خلقهای خاور زمین بعنوان نماینده ایران همراه حیدرخان عموغلی مسوولیت عضویت در شورای تبلیغاتی کمینترن در خاور را عهده دار شد و در همین زمان بود که از نزدیک با رهبران برجسته بین الملل کمونیست، لنین بوخارین، تروتسکی، زینوویف، رادک، وارگا و سایرین همکاری داشت.

وی در اواخر سال ۱۹۲۲ در برگزاری کنگره دوم حزب کمونیست ایران سهمی سازنده داشت و گزارش مفصل وی از این کنگره که در مجله تئوریک کمینترن نشر یافت حاکی از نقش موثر وی در کنگره ارومیه میباشد. پس از این دوران بود که سلطانزاده از طرف کمیته مرکزی حزب کمونیست ایران مأموریت یافت انتشار پیکار و ستاره سرخ را بعهده بگیرد. سپس به نمایندگی حزب کمونیست ایران در ششمین کنگره بین الملل کمونیست شرکت جست. در این کنگره نه تنها در قلمرو مسائل ملی و مستعمراتی اظهار نظر نمود بلکه در بحث مسائل حادی که جنبش جهانی کمونیستی با آن روبرو بود شرکت کرد. وی در این کنگره طی سه سخنرانی در اجلاسیه عمومی و بحث در کمیسیون برنامه تزه‌های ارائه شده از جانب رهبری کمینترن را مورد انتقاد شدید قرار داد (نظریات بوخارین در مورد وضع سرمایه داری جهانی). پس از کنگره ششم کمینترن سلطانزاده همچنان در میان ایرانیان مقیم اروپا بفعالیت سیاسی و تئوریک پرداخت (از جمله ترجمه

های منتشر شده از طرف حزب میتوان از مزد - بها - سود و کار و سرمایه تالیف مارکس و مانیفست کمونیست اثر مارکس و انگلس را یاد کرد).

از سال ۱۹۳۱ تا ۱۶ ژوئن ۱۹۳۸ - تاریخ

شهادت سلطانزاده - اثری از وی در دست نیست. در این دوران اعضای حزب بلشویک و کمینترن که سیاست استالین را مورد انتقاد قرار داده بودند مشمول "غضب" وی و دستگاہ ترور و قرار گرفتند. سلطانزاده هم مانند مابقی رهبران حزب بلشویک بفرمان استالین بعنوان اتهامات مختلف از جمله "خائن" به طبقه کارگر "جاسوس فاشیسم" "جاسوس امپریالیستهای انگلیسی و فرانسوی" به میدان تیرباران فرستاده شد.

بدین سان با شهادت سلطانزاده جنبش

کمونیستی ایران یکی از برجسته ترین شخصیت های خود را از دست داد. آثار سلطانزاده بتدریج در حال جمع آوری و ترجمه و چاپ میباشد. مطالعه آن برای درک و آموختن از تجارب مبارزات طبقاتی در دوران اولیه حزب کمونیست ایران امریست ضروری.

در جلد چهارم اسناد تاریخی جنبش کارگری

سوسیال دموکراسی و کمونیستی ایران (انتشارات مزدک)

یکوشته از مقالات سلطانزاده ترجمه و بچاپ رسیده است. از جمله:

- جنبش انقلابی در ایران (بررسی ای از اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران از اوائل قرن بیستم تا ۱۹۱۱)

- ایران معاصر - ۱۹۲۲ (تحلیلی از نظام

سیاسی مساله ارضی نظام اقتصادی و

جنبش اجتماعی در آن دوران)

- موقعیت زن ایرانی

- جنبش سندیکائی در ایران (در باره اتحادیه

های کارگری و تکامل آنها)

- پیکاری برای نفت ایران

- خطوط انکشاف ایران

- ایران پایگاه امپریالیسم بریتانیا ■